

DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Oziesjszy numer liczy **8 str.**

Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-2 w pol.

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza

o. toczkowe P. K. O. Nr 16-31

Cena numeru w Toruniu i na prowincji **gr. 20**

Rekopisów Redakcja nie zwraca

Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11

Telefony Redakcji: dziennie 747, 748. Telefon Redakcji: nocej 749.

Oddziały: Gdańsk, Kaszubski Rynek 21, tel. 214-94 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9, tel. 442. Wejherowo, ul. Gdańska 4, tel. 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 4a, tel. 602.

Rok IV.

Toruń, wtorek 18 października 1932

Nr. 240

Sensacyjne aresztowania na Pomorzu i w stolicy

Redaktorzy z „Gońca Pomorskiego“ i „Pielgrzyma“ pod zarzutem udziału w bandzie przemytników

Warszawa, 15. 10. (tel. wł.) Delegowani z Warszawy i Bydgoszczy oficerowie Straży Granicznej przeprowadzili rewizje w lokalach redakcyjnych i drukarniach „Gońca Pomorskiego“, „Pielgrzyma“ i „Dziennika Starogardzkiego“ w Tczewie i Pelplinie.

Aresztowanych w związku z wynikiem rewizji Wacława Ciesielskiego, Franciszka Gwizdalskiego i Gerharda Bonusa, odstawiono z Tczewa do Warszawy.

Tczew, 15. 10. (tel. wł.) Z Tczewa do noszą nam: w piątek w godzinach popołudniowych przybyli do Tczewa z Warszawy oficerowie egzekutywy Oddziału Straży Granicznej w Warszawie, którzy z polecenia warszawskich władz sądowych przeprowadzili rewizję w lokalach redakcyjnych: „Gońca Pomorskiego“, „Pielgrzyma“ i „Dziennika Starogardzkiego“, oraz w drukarniach, księgarniach i mieszkaniach prywatnych redaktorów tychże pism w Tczewie i Pelplinie, a mianowicie: u red. Wacława Ciesielskiego i Franciszka Gwizdalskiego.

Rewizje te trwały do późnej nocy, po czym nastąpiło aresztowanie Ciesielskiego i Gwizdalskiego oraz niejakiego Gerharda Bonusa, Niemca, syna dyrektora banku w Pelplinie, u którego przeprowadzono również w tej sprawie rewizję domową.

Rewizje przeprowadzili w Tczewie i Pelplinie oficerowie Straży Granicznej, komisarze: Kuźmiński, Stefański i Pelonek z Warszawy przy asyście komisarza Leśkiewicza z Bydgoszczy i miejscowych organów Policji Państwowej.

Aresztowanych odstawiono pod eskortą do Warszawy do dyspozycji sędziego śledczego S. O. w Warszawie p. Grabowskiego, w którego rękach spoczywa śledztwo w tej sensacyjnej aferze.

Aresztowania w stolicy

Warszawa, 16. 10. (tel. wł.) Jak się dowiadujemy, — rewizje i aresztowania w Tczewie i Pelplinie zarządzane zostały przez Sędziego Śledczego S. O. w Warszawie w związku z wykryciem przez Straż Graniczną olbrzymiej afery przemytniczej, na której czele stoją aresztowani niedawno znani przemytnicy Jusek Sal z Katowic i Nuta Pomerancblum z Sosnowca, którzy przebywają już w areszcie śledczym w Warszawie.

Jednocześnie policja w Warszawie z polecenia sędziego śledczego aresztowała b. aspiranta policji śledczej Daniela Bachracha, zwolnionego ze służby w r. 1926. W mieszkaniu Bachracha aresztowano również niejaką Rozalję Salową z Katowic, którą ukrywał Bachrach. Okazuje się, że Rozalja Salowa jest żoną przywódcy bandy przemytników z Górnej Śląska Józefa Sala. Banda ta trudniła się przemycańiem przez granicę z Niemiec do Polski jedwabiu, futer, biżuterji i t. d. Na czele tej bandy stał Sal, głoszący swego czasu z fałszerstwa polskich marek, znany kryminalista. Po aresztowaniu Sala bandą kierowała jego żona. Sieć działalności tej bandy była zorganizowana w wielu miejscowościach na terenie Polski; przemytnicy posiadali w swoich szeregach różnych osobników i t.

zw. mężów zaufania, zwłaszcza na Śląsku, Pomorzu, w Warszawie i w Łodzi

Dalsze szczegóły afery

Sensacyjna ta afery, w którą zamieszany jest szereg osobistości, a na której trop wpadła Straż Graniczna, wywołała w Warszawie i na prowincji zrozumiałe poruszenie. Władze śledcze ze względu na toczące się w tej sprawie śledztwo — otaczają dalsze dochodzenie tajemnicą. W każdym razie materiał do tychczas uzyskany jest bardzo bogaty.

Banda, której członkami byli przeważnie żydzi niemieccy i polscy od kilku już lat działała na szkodę Skarbu Państwa, posługując się szeroką siecią swoich agentów, których, jak wynika z przeprowadzonych w Tczewie i Pelplinie aresztowań — nie brakło nawet wśród „wodzów“ rozwiązanego obecnie Obozu Wielkiej Polski na Pomorzu.

Dalsze rewelacyjne szczegóły, w tej aferze, która jest przedmiotem energicznych dochodzeń warszawskich władz śledczych, podamy w najbliższych dniach

Polak - członkiem międzynarodowego trybunału prasowego

Wybór red. Beaupré na konferencji w Londynie

Londyn, 17. 10. (PAT). Międzynarodowa federacja dziennikarzy zakończyła wczoraj w Londynie obrady swego kongresu, wybierając reprezentanta prasy belgijskiej Donsa na prezesa federacji na przeciąg 2 lat. Do międzynarodowego trybunału prasowego wybrano dwóch delegatów, a mianowicie delegata rumuńskiego i delegata polskiego, redaktora naczelnego „Czasu“ Beaupré.

Wczoraj wieczorem odbył się bankiet.

urządzony na cześć federacji przez narodowy związek dziennikarzy angielskich. W imieniu korpusu dyplomatycznego ambasador Rzplitej Polskiej Skirmunt, wygłosił przemówienie, w którym podkreślił, że prasa jest nie kwestjonowaną potęgą, co nakłada na nią tem większe obowiązki. Następnie ambasador zaapelował do prasy międzynarodowej, aby pracowała na rzecz pokoju powszechnego.

Sensacyjny list b. kronprinza do Groenera

„Zarządca“ Niemiec do ministra Rzeszy

Berlin, 17. 10. (PAT). Prasa socjal-demokratyczna niejednokrotnie wskazywała na akcję kronprinza Fryderyka Wilhelma, który rościł sobie pretensje do odgrywania roli niejakiego zarządcy Niemiec. „Rheinische Ztg.“ twierdzi, pomimo zaprzeczenia, że władze centralne tolerują wystąpienia kronprinza w powyższej roli. Jako dowód nadreński organ socjalistyczny przytacza urywki z listu, wydanego przez kronprinza dnia 19 kwietnia 1932 r. do byłego ministra Groenera. M. in. w liście tym znajdują się następujące zdania: „Pan, panie ministrze, wie, że poczynając od listopada 1918 r. jest pan często atakowany przez koła narodowe, które za nic nie chcą w stosunku do pana całkowity brak zaufania. Osobiście starając się o objekty-

wny stosunek do pana, jest mi bardzo boleśnym, że pan pokrył nazwiskiem swoim rozwiązanie oddziałów szturmowych. Uważam zażak ten za wielki błąd i niezwykle niebezpieczeństwo dla pokoju. Rzeczą dla mnie niezrozumiałą jest, że pan, jako minister Reichsweltry, dopuścił do rozbrojenia materiału szturmowego.“

Dziennik pisze dalej, że powstrzymuje się od publikowania dalszych ustępów listu ze względu na trudną wewnętrzno-polityczną sytuację rządu i Rzeszy.

Artykuł powyższy przedrukowała cała niemiecka prasa, pomimo, że Groener za pośrednictwem biura Wolfa ogłosił, iż listu podobnego nie otrzymywał.

Krwawe rozprawy hitlerowców z komunistami i socjalistami

6 zabitych, 12 rannych

Berlin, 17. 10. (PAT). W Dortmundzie, gdzie miał przemawiać kanclerz Papen doszło wczoraj przed południem do krwawych zaburzeń. W walce, w której brali udział narodowi-socjaliści i komuniści, oraz w której interwenjowała policja, zabitych zostało 2 osoby, a 12 odniosło rany. Bójka wywiązała się podczas agitacji ulicznej, prowadzonej przez hitlerowców w dzielnicy robotniczej. Policja interwenjowała w szeregu starciach pomiędzy socjalistami i komunistami oraz użyła broni palnej, dając salwę do demonstrantów. Wśród zabitych znajduje się narodowy socjalista i jedna kobieta. Wśród ciężko rannych jest jeden poljanin.

Wiedeń, 17. 10. (PAT). Wczoraj przed południem przyszło w dzielnicy Sielering przed domem robotniczym w Drischnetzgasse

do krwawego starcia między narodowymi-socjalistami i socjal-demokratami. Ofiarą tych starć padło 4 zabitych i 23 rannych.

Według relacji policji, przebieg zajścia był następujący: kiedy grupa narodowych socjalistów przechodziła przed domem robotniczym w Dr. schnetzgasse, doszło między jednym narodowym-socjalistą i socjal-demokratą do spżeczki, w ciągu której socjal-demokrata pchnął ręką narodowego-socjalistę. Narodowi socjaliści rzucili się na socjal-demokratę, który uciekł do domu robotniczego. W czasie pogoni i oblegania domu robotniczego socjal-demokraci i narodowi socjaliści oddali szereg strzałów, w wyniku których zostało zabitych dwóch narodowych socjalistów, inspektor policji i pewien przygodny widz. Ranionych zostało 23 osoby, z tego 8 ciężko. Policja

Polski samolot nad bezmiarami pustyni Lot kpt. Karpińskiego z Bagdadu do Kairu

Bagdad, 17. 10. (PAT). Kpt. Karpiński który wystartował onegdaj z Teheranu o godz. 9,50 wylądował w Bagdadzie tegoż dnia o godz. 16,20.

Wczoraj nastąpił start do Kairu. Kair, 17. 10. (PAT). Wczoraj w niedzielę o godz. 16 przybył tu z Bagdadu kpt. Karpiński. Czas lotu przez pustynię był rekordowym, wynosił tylko 9 godzin. Po drodze lotnika napotkała burza. Silnik pracował cały czas doskonale. Kpt. Karpiński powitany był na lotnisku przez członków poselstwa polskiego, przedstawicieli prasy i licznie zgromadzoną publiczność. We wtorek kpt. Karpiński odlataje do Jerozolimy.

Wystawa pamiątek lotniczych

po śp. por. Zwirce i inż. Wigurze

Warszawa, 17. 10. (PAT). Wczoraj rano odbyło się otwarcie wystawy pamiątek lotniczych po śp. por. Zwirce i inż. Wigurze, zorganizowane przez Aeroklub Rzeczypospolitej Polskiej. Otwarcia dokonał podsekretarz stanu w Min. Rob. Publ. inż. Gallot. Na otwarcie przybyło szereg wybitnych przedstawicieli lotnictwa z szefem dep. lotn. Komunik. inż. Filipowiczem, majorem Kwiecińskim, sekretarzem Aerokl. Poza tem był obecny attache militaires Czechosłowacji pułk. Sylwester. Wystawa zawiera szereg interesujących pamiątek obu wybitnych lotników. Pierwszy samolot śp. por. Zwirki i inż. Wigury, następnie fotografie oraz ostatni typ samolotu RWD.

Min. Zaleski w Paryżu

Paryż, 17. 10. (PAT). Wczoraj o godz. 7,10 minister spraw zagr. Zaleski przybył do Paryża.

Czy Titulescu zostanie w Bukareszcie czy wróci do Londynu?

Bukareszt, 17. 10. (PAT). Wczoraj rozpoczęły się w Sinaia narady celem znalezienia rozwiązania w związku ze stanowiskiem Titulescu.

Premjer Vayda podtrzymywał swój punkt widzenia co do polityki zewnętrznej, ponieważ jednakże Titulescu czynił pewne zastrzeżenia, wydaje się, że w poniedziałek odjedzie on do Londynu celem objęcia swego dawnego stanowiska ministra pełnomocnego w Londynie. Wiadomość o przesileniu rządu, czy też ustąpieniu rządu jest całkowicie pozbawiona pod staw.

Urodziny króla Karola rumuńskiego

Bukareszt, 17. 10. (PAT). Wczoraj w 39-tą rocznicę urodzin króla Karola w całym kraju odbyły się rozmaite uroczystości. Prezes rady ministrów i członkowie rządu złożyli w Sinaia życzenia monarsze, który zatrzymał ich na śniadaniu. W śniadaniu wziął również udział książę Michał.

wkroczyła do domu robotniczego i aresztowała znajdujących się tam 45 członków Schutzbundu. W czasie rewizji znaleziono w domu 70 karabinów i worek z rewolwerami. Również na ulicy dokonała policja szeregu aresztowań, tak że liczba aresztowanych wynosi około 100 osób.

W dzielnicy Sielering panuje spokój. Mimo to zarządzono zostało pogotowie policyjne, ponieważ narodowi socjaliści rozdawali ulotki, nawołujące do zemsty za zabicie narodowego-socjalisty. Krążą pogłoski, że władze zamierzają rozwiązać socjalistyczny Schutzbund.

Bezrobocie, waluta i eksport

Zagadnienia handlu zagranicznego w dalszym ciągu odgrywają w życiu gospodarczym państw rolę niezwykle poważną, z handlem zagranicznym wiąże się bowiem dwa momenty o nader istotnym znaczeniu. Pierwszy z nich — to **problem zatrudnienia**. Państwa zainteresowane są w tem, aby jak najwięcej wywozić, w każdej bowiem tonnie wywiezionego zagranicę towaru zamyka się pewna kwota idąca na opłacenie pracownika, zatrudnionego przy jego produkcji, przewozie, przeladunku itp. czynnościach. Drugi moment — to **zagadnienie walutowe**.

Poszczególne kraje muszą dbać o równowagę swych bilansów płatniczych, a jeżeli nie znajdują się w tej szczęśliwej sytuacji, aby z wpływów, uzyskiwanych z procentów od wypożyczonych zagranicą kapitałów, z turystów, z dochodów emigrantów i tym podobnych źródeł móc pokrywać swe własne zagraniczne zobowiązania, muszą troszczyć się o **czynny bilans handlu towarowego**. Przewyżka eksportu towarów nad importem daje wtedy państwu niezbędne waluty na pokrycie jego płatności zagranicznych. Inaczej — płatności te regulować trzeba **eksportem złota**, co pociąga za sobą kurczenie się zapasów złota w banku emisyjnym i oddziaływanie niekorzystnie na sytuację pieniądza.

Zarówno z pierwszego, jak i z drugiego punktu widzenia, wszyscy dziś zainteresowani są w tem, aby obroty w handlu zagranicznym zostały zwiększone. Wbrew logice jednak, czyniono tak, że zamiast powiększania tych obrotów, a przynajmniej utrzymania ich na pewnym osiągniętym już poziomie, widzimy stały ich spadek. Pod wpływem szeroko stosowanych restrykcji przywózowych, ograniczeń kontyngentowania przywozu, ograniczeniach dewizowych i t. p. — obroty w handlu zagranicznym osiągnęły poziom niebywale niski.

W ciągu roku ubiegłego spadły one, w porównaniu z rokiem 1930 o około **50 proc.** Pierwsze osiem miesięcy r. b. przyniosły dalsze poważne zmniejszenie się handlu zagranicznego. Obroty handlowe Anglii i Niemiec w sierpniu r. b. były mniejsze w porównaniu z rokiem 1931 o **38 proc.**, Francji o **40 proc.**, Stanów Zjednoczonych o **45 proc.**

Na tle tej ogólnej sytuacji handel zagraniczny Polski nie mógł, oczywiście, również utrzymać swych pozycji. Jak wskazują dane statystyczne, wywóz nasz w czasie od stycznia do końca sierpnia r. b. zmniejszył się o około **45 proc.**, mianowicie z 1,274 milj. zł. w tym samym okresie r. ub. na 706 milj. zł. w roku bieżącym. Jednocześnie, w tym samym mniej więcej stosunku spadł przywóz, mianowicie z 1,043 milj. zł. na 570 milj. zł., wskutek czego zdołaliśmy utrzymać czynne saldo bilansu handlowego w wysokości **136 milj. zł.** Ponieważ m, przesiądł nam nową przewyżkę wywozu nad przywozem w wysokości **23 milj. zł.**, przeto łącznie czynne saldo bilansu handlowego za pierwsze 9 miesięcy wynosi **159 milj. zł.**

Analiza bilansów handlowych poszczególnych krajów zdaje się świadczyć, że „deflacja gospodarcza“ w dziedzinie handlu zagranicznego poczyniła tak wielkie spustoszenia i tak bardzo dała się we znaki państwu i przedsiębiorstwom, że — kto wie — czy nie osiąga ona granicy minimum obrotów, której dalsze obniżenie staje się rzeczą niemożliwą. Żadne państwo nie może przecież wogóle zakazać wszelkiego importu. Dojście do tego momentu stanowić będzie **punkt zwrotny w dziedzinie handlu zagranicznego**. Wprawdzie dzisiaj mamy ciągle jeszcze do czynienia z coraz to nowymi ograniczeniami, jeszcze winuje się gdzie, niedługo stawki celne i ogranicza import, ale okres wysokiego napięcia wszelkich tych zarządzeń restrykcyjnych widocznie minął.

Wydaje się, że obroty handlowe między państwami torują sobie nowe formy. Zamiast stosowania ślepych zakazów przywózowych i generalnych podwyżek cel do poziomu, **unieruchamiającego towarom ich przeskokowanie** — poszczególne państwa poczynają wchodzić na drogę

kontyngentowania przywozu i wyrównania nierówności w zagranicznych obrotach handlowych poprzez umowy kompensacyjne. Zawiodły nadzieje na porozumienia międzynarodowe, na konwencje, zakazujące windowania stawek i wprowadzania restrykcji. Droga indywidualnych wysiłków państw i umów dwustronnych, mających na celu ożywienie wzajemnych obrotów handlowych pomiędzy dwoma zainteresowanymi państwami — wydaje się być bardziej skuteczną. „Jeśli zakupisz więcej moich towarów, ja zakupię więcej twoich“ — dewiza ta coraz wyraźniej zaczyna być regulatorem obrotu handlowego.

Sklonni jesteśmy przypuszczać, że na tej drodze przedewszystkiem odbędzie się powrót do równowagi w stosunkach handlu międzynarodowego i na tej drodze — być może niedługo już — postępować zacznie odbudowa handlu zagranicznego, a w ślad za tem — odbudowa kredytu w gospodarstwie światowym. Polska już przed paru miesiącami **weszła na tę drogę**. Wprowadzone od 1-go stycznia r. b. preferencje portowe dla owoców południowych, towarów kolorjalnych i bawełny, oraz przyjęcie zasady, że zezwolenia na przywóz tych towarów po ciele ulgowem dawane będą wtedy, gdy importer wykaże się zaświadczaniem o wywozie z Polski jakichkolwiek towarów, kompensujących przywóz

— dają bardzo korzystne rezultaty. Obroty Gdyni wznoszą się, do portu coraz liczniej zawiązują statki, które siłą rzeczy troszczyć się muszą o zabranie towarów na drogę powrotną.

Przed naszą polityką handlową staje obecnie poważne zadanie **poparcia dalszych wysiłków w tym kierunku**. Nie tylko jednak od czynników państwowych zależeć będą rezultaty tej akcji. Musi również zainteresować się nią szerszy **przemysł i handel**. Niestety, nie wszystkie gałęzie przemysłowe czynią w tym kierunku potrzebne starania. Wzmocnienie tych wysiłków eksportowych poprzez handel kompensacyjny — wydaje się być dzisiaj jedyną drogą dla ożywienia obrotów.

Jeżeli na tej drodze uda się ożywić wymianę międzynarodową, z drugiej zaś strony, jeśli uda się poszczególnym państwom osiągnąć we własnym zakresie równowagę wewnętrzną — a po tej linii idzie Polska — przyszłość nie będzie malować się w czarnych barwach.

Nie należy nigdy zapominać, że wielkie rzeczy powstają zwykle z **sumy małych wydarzeń**. W dzisiejszej sytuacji każda, choćby niewielka tranzakcja, posiada znaczenie dla zawrócenia biegu linii rozwojowej polskiego handlu zagranicznego, a w ślad za tem — całego życia gospodarczego kraju.

3 Polaków kandyduje do Reichstagu

Prasa polska w Niemczech ogłasza doniesienie że lista wszystkich mniejszości narodowych w Niemczech została już ustalona. Na liście tej dwa pierwsze oraz siódme miejsce przyznane zostało ludności polskiej. Lista nosi nazwę „mniejszości narodowe w Niemczech“.

Na pierwszym miejscu kandyduje dr. Jan Kaczmarek, na drugim miejscu ks. proboszcz dr. B. Domański, prezes Związku Polaków w Niemczech. Następnie idzie Duńczyk, serbołużycezanin, litwin, fryzyczyk i na siódmym miejscu Polak Leopold Mika, rolnik ze Śląska opolskiego.

„Rząd pracy“

„Neue Zuercher Zeitung“ zamieszcza obszerną korespondencję z Warszawy, w której analizuje półtoraroczną działalność gabinetu premiera Prystora. Autor nazywa obecny rząd pierwszym „rządem pracy“ (arbeitskabinett) w przeciwieństwie do poprzednich, które miały znaczenie bardziej polityczne. Jako dodatni bilans pracy obecnego rządu wymienia autor na pierwszym planie **reformę szkolnictwa** do której przywiązuje wielkie znaczenie. Następnie podnosi doniosłość wprowadzenia nowego kodeksu karnego, który jednym zamachem usunął chaos, panujący w tej dziedzinie wskutek różnych kodeksów dzielnicowych.

W dziedzinie finansów podnosi autor **znaczenie reformy monetarnej** i reasumując swe wywody stwierdza, iż rząd premiera Prystora p. rzuje usilnie i owocnie.

Pod znakiem zmiany konstytucji

Zasadnicze wytyczne projektu Papena

Ogłoszone zostały przez całą niemiecką prasę **zasadnicze wytyczne projektu zmiany konstytucji Rzeszy**, jaka zapowiedziana została przez kanclerza von Papena. **Przedewszystkiem unja personalna pomiędzy Rzeszą a Prusami** przeprowadzona ma być w ten sposób, że prezydent Rzeszy będzie jednocześnie **prezydentem państwa pruskiego**. W tym ostatnim charakterze prezydent będzie mógł powoływać premiera pruskiego i ministrów pruskich. Urząd kanclerza Rzeszy i premiera pruskiego będą tą drogą połączone unją personalną. To samo dotyczyć ma urzędów

innych ministrów Rzeszy i Prus, z wyjątkiem ministra spraw wewnętrznych i pruskiego ministra finansów, które pozostałyby niezależne. **Sejm otrzymać ma prawo wyrażania na początku okresu ustawodawczego rządowi powołanemu przez prezydenta Rzeszy, względnie prezydenta państwa pruskiego, votum zaufania**. Jeżeli sejm nie wyrazi rządowi votum nieufności, to rząd ten pozostaje na swoim stanowisku aż do końca okresu ustawodawczego, o ile oczywiście nie otrzyma votum nieufności w Reichstagu. Wówczas prezydent musiałby powziąć nową decyzję.

Poza tem ma być powołana do życia **Izba Pierwsza** obok Reichstagu i dopiero uchwały powzięte większością głosów obu izb nabierają mocy prawnej. Izba pierwsza składać się będzie w 1/3 z przedstawicieli krajów związkowych, dalej z przedstawicieli organizacji zawodowych i związków, pozostała 2/3 izby powoływana byłaby przez prezydenta Rzeszy z pośród wybitnych osobistości z kół politycznych. Zmiana ordynacji wyborczej przewidywałaby **prawo wyborcze dla osób, które ukończyły 25 lat i wprowadzałaby** dalej jednonośowe okręgi wyborcze, przyczem posłowie wybrani z Prus do Reichstagu jednocześnie stanowiliby sejm prusk. Zmianie uległaby również ordynacja wyborcza gmin, przyczem wprowadzony byłby system pluralny. Ze strony miarodajnej podkreśla się, iż ogłoszone wytyczne nie stanowią zestawienia urzędowego.

Sam szkielet projektu reformy konstytucji niemieckiej uderza wprowadzeniem nowego terminu: „**Prezydent państwa pruskiego**“ i pozwala przewidywać, że „prezydent przemianuje się niebawem na „**Króla pruskiego**“, który z kolei obwoła się **Imperatorem Trzeciej Rzeszy**. Projekt reformy konstytucji silny bardzo nacisk kładzie na wzajemne ustosunkowanie się Prus i Rzeszy, wprowadza też bardzo ciekawie pomysły senat.

Przygotowania do zmiany konstytucji spowodowały już pewne **wzburzenie opinii publicznej**. Różne pisma niemieckie w odsądzeniu przygotowywanych zmian posunęły się nawet tak daleko, że rząd w tych dniach zmuszony był wydać **półoficjalne oświadczenie**, w którym powiada się, że żadne postanowienia jeszcze nie zapadły, że przygotowane wybory przeprowadzone będą bez jakichkolwiek zmian, zarówno jak co do ilości mandatów i że reforma konstytucji będzie wynikiem długich obrad. W odpowiedzi na to, prasa podkreśla, że przygotowane plany mogą być zrealizowane tylko w drodze parlamentarnej.

Dziennikarka rumuńska w Polsce

Do Warszawy przybyła p. Marie Adind Urstian, studentka uniwersytetu w Jassach. Pani Urstian jest współpracowniczką pisma rumuńskiego „Sciences et Voyages“ i obecnie zamierza napisać książkę poświęconą Polsce pt.: „**Polska w roku 1932**“.

Dziennikarka rumuńska pozostanie w Polsce w ciągu 2 miesięcy i zwiedzi. Lwów, Katowice, Łódź, Gdańsk i Gdynię.

Duńczyk Helmar Rosting

Tymczasowy Wysoki Komisarz Ligi Narodów

Rada Ligi Narodów na odbytem w Gdańsku posiedzeniu postanowiła obsadzić prowizorycznie stanowisko Wysokiego Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku i powierzyła pełnienie obowiązków Wysokiego Komisarza Duńczykowi Helmer Rostingowi, wyższemu urzędnikowi Sekretariatu Generalnego Ligi Narodów.

P. Rosting od dłuższego czasu zajmował się w Sekretariacie Generalnym Ligi Narodów sprawami gdańskimi, urzędując na stanowisku szefa biura stałych komisji administracyjnych Ligi Narodów.

Przedstawiciel Niemiec wyraził po zamianowaniu p. Rostinga żal z powodu tego, że stanowisko Wysokiego Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku obsadzone zostaje tylko prowizo-

rycznie.

P. Helmer Rosting mianowany komisarzem par interim Ligi Narodów w Gdańsku urodzony w r. 1893 w Thisted (Danja) ukończył uniwersytet w Kopenhadze. W sekretariacie Ligi Narodów pracuje od roku 1920 tj. od początku istnienia Ligi Narodów. Był on urzędnikiem sekcji mniejszościowej, następnie sekcji komisji administracyjnej, zajmującej się kwestjami gdańskimi, Zagłębia Saary itd. — Od 2 lat jest szefem tej komisji. W tym charakterze odegrał ostatnio dużą rolę przy realizacji protokółów polsko-gdańskich z 13 sierpnia 1932 r.

P. Rosting wyjeżdża do Gdańska w czwartek. W następnym tygodniu p. Rosting uda się do Warszawy.

Zastępca Drummonda - jego następcą

Intrygi niemieckie spaliły na panewce

W związku ze zmianami personalnymi w Sekretariacie Generalnym Ligi Narodów toczą się w dalszym ciągu za kulisami oficjalnych obrad 13-go zgromadzenia Ligi Narodów rokowania na temat obsady wyższych stanowisk w sekretariacie.

Od kilku dni — jak donoszą z Genewy — ze strony niemieckiej prowadzona była kontrakcja przeciwko mianowaniu Francuza p. Józefa Avenola sekretarzem generalnym Ligi Narodów. Delegacja niemiecka godziła się początkowo na nominację p. Avenola, domagając się jednak, ażeby jego zastępcą został **obywatel niemiecki**. Zorientowawszy się, że nie ma szans na obsadzenie stanowiska zastępcy sekretarza generalnego przez swego obywatela — delegacja niemiecka poczęła wysuwać obiektywne przeciwko mianowaniu p. A-

venola.

Zastrzeżenia te i intrygi jednak okazały się jak dotąd bezskuteczne. Rada Ligi Narodów bowiem na tajnym posiedzeniu desygnowała Józefa Avenola na sekretarza generalnego Ligi Narodów na miejsce sira Erika Drummonda. Nominacja ta będzie musiała być zatwierdzona przez Zgromadzenie Ligi, co nastąpi w poniedziałek.

Avenol był inspektor generalny finansów od roku 1916 do 1923 reprezentował finanse francuskie w Londynie. Brał on udział w charakterze eksperta finansowego w różnych powojennych konferencjach międzynarodowych. Od roku 1923 do chwili obecnej zajmował stanowisko zastępcy sekretarza generalnego Ligi Narodów.

Dwie armje Italji

Gen. Niessel o milicji faszystowskiej

Milicja faszystowska, której kadry zorganizowane zostały nadzwyczaj starannie, liczy powyżej 360.000 ludzi wyćwiczonych wojskowo, tj. więcej niż armja regularna Italji. Milicja służy dwóm celom: utrzymaniu porządku i ładu w kraju, obronie ustroju i rządu faszystowskiego, jak również obronie kraju w ścisłej łączności z armją właściwą.

W kołach wojskowych francuskich przywiązują dużą wagę do kwestji milicji faszystowskiej w związku ze sprawą możliwego zmniejszenia zbrojeń. W kwestji tej zabrał głos generał Niessel, którego zdaniem potencjalna siła organizacji faszystowskich przedstawia się bardzo poważnie i musi być brana w rachubę przez Francję zwłaszcza. General Niessel pisze:

„Formacje milicji wyróżniają się zarówno swoją liczebnością jak i jakością. Nastrojów i ideologia, wpajane milicji od dziecięcej lat przez rząd faszystowski, udziela się całemu narodowi i tworzą czynnik dużej wartości militarnej. Błędem byłoby mniemać, iż system ten mógłby być zastosowany z dziś na jutro we wszystkich krajach. Dziesięć lat usilnej i wytrwałej pracy kosztowało rząd faszystowski osiągnięcia tych rezultatów, których jesteśmy dzisiaj świadkami. Rząd mógł dopiąć swego celu tylko dlatego, iż interesy partji, które zajmowały z początku pierwsze miejsce i przesłaniały nawet interesy narodowe stopiły się w końcu z tamtymi w jedną nierozdzielalną całość, a było to skutkiem pełnego zwycięstwa faszystów w Italji. Obecnie naród ten jest przepojony i ożywiony z woli Mussoliniego uczuciem świętego egoizmu, wyzbytego ze wszelkich form utopistycznych pacyfizmu i internacjonalizmu”.

Byłoby błędem również, ciągnie gen. Niessel, mniemać, iż Francja mogłaby, idąc za przykładem swego sąsiada z południo-wschodu, pozwolić sobie na dalszą redukcję stałych sił zbrojnych na tej granicy. Musielibyśmy zużyć znacznie więcej czasu niż Italja, aby stworzyć organizację milicji

na podobną do faszystowskiej. Sytuacja polityczna we Francji nie pozwala nawet marzyć żadnemu rządowi republiki o podobnym przełamaniu oporu społeczeństwa jakiego dokonał faszystów w Italji. Z drugiej zaś strony nasz charakter narodowy i nasze tradycje indywidualizmu i wolności nie zgadzają się z teorią i praktyką wszechwładzy państwa w dziedzinie wychowania dziecka, nacisku na młodzież i obywateli

i spętania ich w ramach twardej i koszarowej organizacji.

Opinia generała Niessel'a, ujęta pod kątem widzenia bezpieczeństwa Francji wskazuje na to, iż sfery francuskie liczą się poważnie z Italją jako potencjalnie silną organizacją militarną, która jest dużą przeszkodą na drodze do wprowadzenia w życie postulatów częściowego choćby rozbrojenia.

Paneuropejska międzynarodówka

Kongres w Bazylei

Nad pałacem targowym w Bazylei powiewa chorągiew paneuropejska — słońce z czerwonym krzyżem na niebieskim polu — jako znak, że w pałacu tym odbywa się kongres paneuropejski, trzeci z kolei.

Pierwszy kongres unji paneuropejskiej, założonej w roku 1923 (1 października) przez hrabiego Condanhovo-Calergi, odbywał się w Wiedniu w roku 1926, następny w Berlinie w roku 1930.

Tegoroczny kongres paneuropejski tworzy niby łączność pomiędzy wielkimi konferencjami gospodarczymi w Ottawie i Stresie a przyszłą światową konferencją gospodarczą w Londynie. W kongresie związku paneuropejskiego wzięło udział przeszło 1000 delegatów, zastępujących 26 państw europejskich. Liczne zastąpione były zwłaszcza małe państwa, które nadzwyczaj żywo interesują się kwestją Paneuropji. Prasa międzynarodowa wysłała na kongres przeszło 70 specjalnych sprawozdawców.

Cele ruchu paneuropejskiego i przyszłej fe-

deracji europejskiej można podzielić na trzy grupy o ile chodzi o politykę, życie gospodarcze i kulturę.

Paneuropa nie zamierza się mieszać w wewnętrzne sprawy państw i pozostawia im ich specyficzny charakter i dała możność rozwoju, na jaki mają prawo. W dziedzinie kulturalnej domaga się wytworzenia europejskiej jedności kulturalnej.

Kongres w Bazylei wysunął projekt stworzenia wielkiej międzynarodowej partji paneuropejskiej. Byłby to rodzaj Międzynarodówki propagującej ideę Pan Europy.

Myśl ta niewątpliwie byłaby bardzo piękna, gdyby nad Pan-europą nie ciążył zarzut niosący załadę tej „ponadpartijności“, którą głosi: zarzut filogermatstwa.

Gdy idea Pan-Europji stanie na gruncie naprawdę — ponadpartijnym i poza wszelkimi ubocznymi wpływami, wówczas będzie mogła znaleźć gorących zwolenników we wszystkich państwach Europy i wejść w stadium stopniowej realizacji.

Nieprawdziwe wiadomości o rewolucji w Bułgarii

Wobec ukazania się w kilku dziennikach wiadomości o wybuchu rewolty komunistycznej w Bułgarii charge d'affaires Bułgarii w Warszawie, radca Anton Karandzłow stwierdził m. in.: „Wiadomości o zamieszkach w Bułgarii są nieprawdziwe. Sądzę, że rozpuszczanie tych informacji jest dalszym ciągiem uprawianej za granicą i wrogiej nam kampanji propagandowej — usiłującej przedstawić Bułgarię jako teren rewolucyjnych działań komunistycznych, co w najmniejszym stopniu nie odpowiada prawdzie”.

Schacht komisarzem bankowym

W najbliższych dniach oczekiwane jest mianowanie dra Schachta komisarzem bankowym. O powrocie byłego prezydenta Banku Rzeszy do służby państwowej mówiono w kołach miarodajnych z chwilą objęcia rządów przez Papena. Początkowo miał on przeprowadzić rokowania w sprawie prywatnych długów zagranicznych Niemiec. Mianowanie dra Schachta komisarzem bankowym pozostaje w związku z projektami rządu, mającymi na celu całkowitą koordynację działalności banków oraz wielkich przedsiębiorstw, w których rząd ma poważniejszą część portfeli akcji.

Dyr. Butler przybędzie do Polski

W dniu 7 listopada br. przybędzie do Warszawy dyrektor Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie p. H. B. Butler, celem złożenia oficjalnej wizyty rządowi polskiemu. Podczas pobytu w Warszawie dyr. Butler omawiać będzie z czynnikami rządowymi zagadnienia, — związane z działalnością MBP, które specjalnie interesują Polskę.

Dyr. Butler przyjmie również udział w uroczystej akademii żałobnej ku czci zmarłych niedawno min. Franciszka Sokala i dyrektora MBP, Alberta Thomasa, która odbędzie się w dniu 9 listopada w sali ratuszowej.

Z pomocą samorządom

Z działalności Banku Gospodarstwa Kraj. w dziedzinie kredytu długoterminowego

W dniu 14 bm. odbyło się pod przewodnictwem prezesa dr. Romana Góreckiego specjalne posiedzenie Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego, poświęcone omówieniu działalności Banku w dziedzinie kredytu długoterminowego. Obszerne sprawozdanie w tym przedmiocie złożył Radzie kierownik departamentu kredytów długoterminowych, dyr. Wasserab. W sprawozdaniu swoim omówił na wstępie — na ogólnym tle zagadnienia kredytu długoterminowego w Polsce — organizację, rozwój i obecny stan kredytu komunalnego, kredytu ziemskiego kredytu hipotecznego mieszkaniowego i długoterminowego kredytu przemysłowego.

Przechodząc do omówienia kredytu komunalnego, referent przedstawił ogólne zadanie samorządów z podziałem na jego rodzaje, następnie omówił położenie miast, korzystających z t. zw. pożyczek ulenowskich, wreszcie zobrazował obecną sytuację największych dłużników Banku z tytułu pożyczek komunalnych, tj. m. Gdyni

Warszawy, Lwowa, Krakowa, Wilna i Poznania.

Omawiając wypłacalność miast, stwierdził referent, że jeżeli się wyłączy pożyczki ulenowskie, gdzie zresztą z pomocą przychodzi miastom Skarb Państwa to samorządy były dotychczas, wbrew temu, co się tak często na ten temat pisze i mówi, jednym z najlepszych płatników pożyczek długoterminowych. Należności bowiem samorządów, przypadające do spłaty w roku 1931, zostały pokryte w 75-ciu procentach. Pewne pogorszenie w roku bieżącym zostało spowodowane zwłoką w uiszczaniu należności ze strony kilku większych miast, które jednak są finansowo tak silne, że w najbliższym czasie mogą wyjść z trudności. W ten sposób pogorszenie wypłacalności dotyczy w mniejszym stopniu masy drobniejszych samorządów, co jest istotą zagadnienia.

Wielkie znaczenie należy przypisywać faktowi, że z jednej strony samorządy dokładają wszelk. starań, by opanować trud-

ności, w jakich się znalazły głównie wskutek długotrwałego kryzysu, z drugiej strony B. G. K. przychodzi samorządom z pomocą, na jaką mu tylko zezwalają posiadane środki.

Jeżeli chodzi o wypłacalność dłużników długoterminowych, to najgorzej przedstawia się w Banku kredyt ziemski. Zaległości ratalne są tutaj dość duże, nie odgrywają one jednak w bilansie Banku większej roli, gdyż stan tych pożyczek wynosi zaledwie 56 milionów złotych przy ogólnym stanie pożyczek emisyjnych B. G. K., przekraczającym kwotę 800 milionów złotych. W tej dziedzinie przychodzi Bank również z daleko idącą pomocą dłużnikom, udzielając im bonifikaty w formie obniżenia procentów z 7 proc. na 5 proc. prolongując im planości annuitetowe, rozkładając je na jak najdogodniejsze raty, odraczając wyznaczane licytacje za spłatą nieznacznej części zaległości, byle tylko nie pogorszyć stanu zabezpieczenia kredytu. Najlepszym dowodem skuteczności tej akcji jest to, że na zgórą 384 pożyczek ziemskich nabył Bank w ciągu całego czasu ich udzielanie aż do ostatnich dni, zaledwie 4 majątki z licytacji.

Najlepiej przedstawia się płatność budowlanych pożyczek konwersyjnych. Zaledwie 3 proc. zapadających płatności ratalnych znajduje się w skardze, a do licytacji ze strony Banku w żadnym wypadku do tychczas nie doszło. Korzystnie przedstawia się również hipoteczny kredyt miejski.

Również wbrew temu, co się zwykło i w kraju, a w szczególności zagranicą, mówić o zaangażowaniu się banków w kredycie przemysłowym, trzeba stwierdzić, że sytuacja dłużników Banku, korzystających z kredytów B. G. K. w obligacjach bankowych na cele przemysłowe, przedstawia się zupełnie nieźle.

Pożyczki te spłacają zupełnie dobrze i to tak przedsiębiorstwa prywatne jak i przedsiębiorstwa, należące do koncernu Banku Gospodarstwa Krajowego.

Należy wreszcie zwrócić uwagę, że Bank na ogólną ilość własnych promes, znajdujących się w obiegu jest zaangażowany gotówkowo zaledwie na kwotę około 1 miliona złotych.

Powrót Marszałka Piłsudskiego

W sobotę powrócił z Wilna do Warszawy Marszałek Piłsudski.

Polska na wystawie w Chicago

W dniu 8 bm. otwarta została w Chicago wystawa turystyczna, w której również bierze udział Polska. Ostatnio nadeszła do ministerstwa spraw zagranicznych telegraficzna wiadomość przesłana przez polski konsulat generalny donosząca iż stoisko polskie odniosło duży sukces wzbudzając ogromne zainteresowanie zarówno wśród Polonji Amerykańskiej, jak i wśród Amerykan.

Stoisko nasze na wystawę chicagowską zaprojektował i urządził wydział turystyczny ministerstwa komunikacji wspólnie z Ligą Morską i Kolońjalną, oraz biurom podróży „Orbis”. Ekspozycja polskie ilustrują dziedzinę komunikacyjną piękno naszego krajobrazu i walory turystyczne kraju, oraz bogactwo naszego przemysłu ludowego. Polską konsulat generalny zamierza po zamknięciu wystawy w Chicago, zorganizować wystawę ruchomą, któraby objechała kilka większych miast Ameryki Północnej. Wystawa taka będzie ważnym posunięciem propagandowym w dziedzinie naszej turystyki.

Arbitraż w przemyśle węglowym

W Katowicach na zebraniu polskiej konwencji węglowej, dyrektor departamentu górnictwa hutniczego p. Czesław Peche dokonał arbitrażu którego mocą działanie umów dotyczących funduszu wyrównawczego oraz konwencji wywozowej zostało przedłużone na dalsze 6 miesięcy, do 31 marca 1933.

Arbitraż był przeprowadzony pod hasłem jak największego wzmocnienia aktywności wywozu węgla zagranicę.

Angielski publicysta w Gdyni

W sobotę przybył do Gdyni publicysta angielski, p. John Morrow. Gość złożył wizytę p. dyrektorowi Urzędu Morskiego, poczem w towarzystwie p. Oltarzewskiego zwiedził port gdyniński. P. Morrow zajmuje się specjalnie studjowaniem stosunków w Polsce.

Organizacja Komisji dyscyplinarnych

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 listopada br.

Ukazało się rozporządzenie ustawodawcze Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji komisji dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko funkcjonariuszom państwowym.

Rozporządzenie przewiduje, że do orzekania w sprawach dyscyplinarnych urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych powołane są komisje dyscyplinarne trzech rodzajów: 1) komisje dyscyplinarne czynne przy władzach, podlegających bezpośrednio władzy naczelnej, 2) komisje dyscyplinarne czynne przy władzach naczelnych, wreszcie 3) odwoławcze komisje dyscyplinarne czynne przy władzach naczelnych.

Skład komisji dyscyplinarnych, ich właściwość, tryb postępowania dyscyplinarnego i t. p. ustala Rada Ministrów w drodze rozporządzenia. Przestrzegana będzie przytem zasada, że członkowie komisji dyscyplinarnych są w wykonywaniu swych funkcji samodzielni i niezawisli i że od orzeczenia komisji dyscyplinarnej wydanej w 1-ci instancji

może zarówno rzecznik dyscyplinarnej, jak i obwiniony odwołać się do odwoławczej komisji dyscyplinarnej. Rzecznika dyscyplinarnego wyznacza władza, przy której istnieje komisja. Obwinionemu przysługuje prawo wybrania obrońcy z pośród urzędników lub niższych funkcjonariuszów państwowych zamieszkałych na obszarze, na którym rozciąga się zakres działania danej komisji dyscyplinarnej. Prawa i obowiązki rzeczników, oraz obrońców ustala rada ministrów, Nad jednolitością postępowania dyscyplinarnego czuwa prezas Rady Ministrów, który w porozumieniu z właściwą władzą może w poszczególnym wypadku delegować jednego ze swych rzeczników w miejsce właściwego rzecznika dyscyplinarnego.

Rozporządzenie, które stosuje się również do pracowników przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ do czasu wydania przepisów odrębnych — wchodzi w życie z dniem 1-ym listopada. r. b.

Nowy wyrok na członków OWP

Nożowców skazano na 14 dni więzienia

W pierwszych dniach września donosiliśmy o krwawym zajściu, jakie spowodowali członkowie O. W. P. w stolicy biskupiej w Pelplinie. Robotnik Franciszek Matheja napadnięty został przez członków OWP. i wprost w bestjałski sposób został pokłuty nożami, odnosząc sześć ran na twarzy w okolicy nosa i oczu. Nieszczęśliwy tylko szczęśliwym zbiegiem okoliczności nie utracił oka.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd skazał oskarżonych na 14 dni więzienia, zawieszając wykonanie kary na lat 2.

Nowy ten wyrok na członków OWP. jest jeszcze jednym dowodem „patriotycznej” działalności młodych OWP.

Po wypadku, o którym mowa wyżej

„Pielgrzym” doniósł, iż Matheja nie został pokłuty nożami przez członków O. W. P., a tylko z własnej winy wpadł na druty kolczaste odnosząc obrażenia na twarzy.

Ciekawi jesteśmy, co pelplińskie piśmiennictwo napisze teraz po wyroku, kiedy stwierdzonym zostało, że to nie drut kolczasty, a noże członków OWP.

„Cynografy” O. W. P.

Jeszcze jeden wyrok sądowy

„Dziennik Poznański” donosi: Przed Sądem Grodzkim stanęli członkowie O. W. P. Feliks Holasz i Bernard Pucck, oskarżeni o to, że na zebraniu O. W. P. w Wirach pod Poznaniem w dniu 11 listopada 1931 r., przemawiając jako prelegenci, dopuścili się zniewagi władz.

Przesłuchani na rozprawie świadkowie potwierdzili w zupełności akt oskarżenia.

Oskarżony Holasz, używając słów obcych, dla niego niezrozum., starał się na rozprawie sądowej wygłosić przemówienie antypaństwowe, utrzymane w duchu O. W. P. Przeszkodził

mu w tem jednak prowadzący rozprawę, sędzia Gąsiorowski, wobec czego Holasz ograniczył się do stwierdzenia, że on i młodzi O. W. P. są „cynografem” (!), który reaguje na wszelkie wstrząsy.

Sąd skazał obu działaczy O. W. P. po jednym miesiącu aresztu bezwzględного.

Oskarżał prokurator Elsnerowicz, wygłoszwszy przytem znakomite przemówienie, w którym przedstawił szkodliwą działalność O. W. P. oraz niecną jego taktkę zozydzania władz państwowych.

Ilustracja nasza przedstawia zmasakrowanego przez członków OWP. robotnika Matheję.

W sprawie tej odbyła się na sesji wyjazdowej w Pelplinie rozprawa sądowa przeciwko członkom byłego OWP. na Pomorzu Antoniemu Górskiemu, Stanisławowi Przysłalskiemu, Mieczysławowi Ryczkowskiemu, Józefowi Gajewskiemu (karny już za kradzież) i Gołąbkowi.

Podgórz

— Z posiedzenia Rady Miejskiej. Dnia 12 b. m. o godz. 19 odbyło się posiedzenie Rady miejskiej przy udziale 13 radnych. Przewodniczył ks. prob. Domachowski, protokół prowadził sekretarz p. Nowak. Z ramienia Magistratu wzięli udział w posiedzeniu pp. burmistrz Stamirowski, dr. Balewski, Kowalski, Szczepański i Rosa, Przewodniczący Rady ks. prob. Domachowski, otwierając posiedzenie, wspominał w pięknych i wzniosłych słowach o śmierci Bohaterów przestworzy ś. p. por. Żwirki i inż. Wigury oraz o stracie poniesionej przez miasto przez śmierć radcy miejskiego ś. p. Adama Jaxa-Chronowskiego. Powstaniem z miejsc uczciła Rada i Magistrat pamięć Bohaterów przestworzy oraz pamięć zasłużonego obywatela ś. p. Chronowskiego. Następnie złożył sprawozdania z rewizji kasy miejskiej p. Wiśniewski. W toku dalszych obrad uchwalono przeprowadzić częściową kanalizację ul. Hallera. Do odbioru przemalowanych miejskich lamp gazowych wybrano osobną komisję, która stwierdzi jakość wykonanej pracy. W celu zdobycia funduszy na rzecz bezrobocia uchwalono opodatkować okna wystawowe w kwocie 25 gr. miesięcznie od okna. Sprawę opodatkowania na powyższy cel okien od mieszkań prywatnych powierzono odnośnej komisji do zbadania i przedstawienia konkretnych wniosków na przyszłym posiedzeniu Rady. Poza tem rozpa-

8 letni chłopiec zabił swą 10 letnią siostrę

Wstrząsający wypadek w Unisławiu pod Chelmem

Wub. piątek wydarzył się w Unisławiu wstrząsający wypadek, który wywołał przegniebiające wrażenie w całej wiosce.

O godz. 7 wrócił ze służby nocnej połowy majątności Unisław Paweł Lewandowski i postawił nabita strzelbę tak nieoglednie, że dostał się do

niej jego 8 letni synek Roman i maniplując przy broni spowodował wystrzał, który ugodził 10 letnią jego siostrę Genowefę.

Cały nabój utkwił w brzuchu nieszczęśliwej dziewczynki, która przewieziona w agonii do Lecznicy Powiatowej w Chelmie.

Już od dzisiaj

przyjmują listy i przedpłać naszego dziennika

na miesiąc listopad włącznie, listopad i grudzień

trymano kwestję oddania miejskiego gruntu pod cmentarz dla parafii katolickiej, wzamian za co parafia odstąpiłaby miastu grunt w śródmieściu pod budowę domów mieszkalnych. Celem szczegółowego zbadania sprawy wybrano komisję w osobach pp. Nogi, Hildebranta, Wilemskiego, Ulandowskiego i Wierzchowskiego. Wniosek P. Z. S. o subwencję przekazano komisji budżetowej do załatwienia. Dalszy ciąg obrad odbył się poufnie.

— Zebranie miesięczne zarządu Polskiego Białego Krzyża odbyło się dnia 11 bm. w sali Rady miejskiej. Przewodniczył prezes p. burmistrz Stamirowski, protokół prowadził sekretarz p. Marjan Deutsch. Na wstępie uczczono przez powstanie z miejsc pamięć zmarłego wiceprezesa koła śp. Adama Chronowskiego.

Do zarządu dookoptowano ks. wik. Schrei-

bera jako kierownika sekcji oświatowej i p. Następnie omówiono sprawę urządzenia Tygodnia PBK, którego termin wyznaczono na początek listopada. Poza tem uchwalono urządzać 2 zabawy i to dnia 5 11, w Domu Polskim i dnia 12 11 w kasynie podoficerskim dyonu pom. na Rudaku.

por. Zajackowskiego z 67 pp. jako delegata.

Golub

— Zaszczytne odznaczenie. W ub. czwartek przybył do Golubia starosta powiatowy p. Kalkstein, w towarzystwie referendarza p. Cwinarowicza, oraz instruktora P. W. i W. F. por. Kuliszewskiego, gdzie w hotelu centralnym u p. Grzebińskiej nastąpiło udekorowanie medalem za usługi p. Antoniego Golusa, który swego czasu wyratował tonącą dziewczynę z rzeki Drwęcy.

Konferencja prezesów w Zw. Tow. Kupieckich

W ub. sobotę w związku ze Zjazdem delegatów odbyła się konferencja prasowa w Związku Towarzystw Kupieckich w Grudziądzu. Konferencję w obecności całego Zarządu Głównego i Dyrekcji zajął p. prezes T. Marchlewski i po powitaniu przedstawicieli pism pomorskich wygłosił niezwykle ciekawy referat o sytuacji i postulatach handlu pomorskiego. Do szeregu zagadnień, które p. prezes Marchlewski poruszył w swym referacie powrócimy w specjalnych artykułach.

W czasie konferencji pan prezes Marchlewski w dowód uznania za długoletnią pracę w Zarządzie Głównym wręczył odznaki honorowe pp. Klimkowi i Fröhlichowi.

Znowu aresztowanie nospalacza

Dnia 30 ub. miesiąca w zagrodzie Niechorowicza Jana, w Kawkach, pow. brodnicki, powstał pożar, który zniszczył stodołę wraz ze zbożem, oborę oraz uszkodził dach domu mieszkalnego. Szkoda wynosi 2.300 zł, zaś ubezpieczenie 2.000 zł w Tow. Ubezpiecz. w Myśliwcu. Dotychczasowe dochodzenia ujawniły pewne poszlaki, wskazujące na zbrodnicze podpalenie z chęci zysku asekuracyjnego przez oszkodowanego, w związku z czem został on przytrzymany i odstawiony do sądu w Brodnicy, który zawiesił nad nim bezwzględny areszt śledczy.

Programy radiowe

Poniedziałek, 17 października.

Warszawa: 10.00 Nabożeństwo ze Lwowa. 11.50 Kom. meteor. Gł. Wojsk. St. Meteor. dla komunik. lotniczej. 11.58 Sygnal czasu z Warsz. Obs. Astr., hejnał z Krakowa. 12.10 Płyty. 13.20 Urzędowy komunikat PIM. 15.40 Komunikat gospodarczy. 15.55 Przegląd komunikacyjny. 16.00 Skrzynka pocztowa — korespon. bież. omówi dr. M. Stepowski. 16.15 Francuski (kurs elementarny), Lektor L. Roquigny. 16.30 Płyty. 16.40 Odczyt z Wilna 17.00 Audycja muzyczna z ok. 90 lecia Działu Ociemniałych Państw. Inst. Gluchon. i Ociem. w Warszawie w wyk. wychowawców Instytutu. Słowo wstępne wypowie dyr. Inst. p. Stefan Łopatto. 18.00 Muzyka lekka Ork. Lewaka i Ronczki. 19.00 Rozmaitości. 19.20 Skrzynka pocztowa rolnicza — korespondencje bież. omówi inż. W. Tarkowski.

Wtorek, 18 października.

Warszawa: 11.50 Kom. meteor. Gł. Wojskowej Stacji Meteorologicznej dla komunikacji lotniczej. 11.58 Sygnal czasu z Warsz. Obs. Astr., hejnał z Krakowa. 12.10 Płyty. 13.20 Urzędowy komunikat PIM. 15.40 Komunikat gospodarczy. 15.50 Chwilka lotn. i przemysłowa. 15.55 Kom. Państw. Urzędu Wych. Fiz. i Państw. Zw. Sportowego. 16.00 Wśród książek — przegląd najnowszych wydawnictw omówi prof. H. Mościcki. 16.15 Odczyt dla nauczycieli. 16.30 Płyty. 16.40 Popoł. koncert symfon. w wykonaniu orkiestry Filh. Warszawskiej pod dyr. G. Fitelberga. 17.55 Program na dzień następny. 18.00 Muzyka lekka. 18.55 Rozmaitości. 19.15 Kom. Tow. Zach. do hodowli Koni w Polsce. 19.20 Bieżące wiadomości rolnicze — wygł. p. J. Platek. 19.30 Feljton muzyczny pt. Słuchacz o muzyce w radjo — wygłosi p. R. Zrębowicz. 20.00 Koncert popul. Wyk.: Ork. P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego. 21.20 Wiadomości sportowe. 21.30 Pieśni i arje w wyk. Jadwigi Hennert. Akompanjament L. Urstein. 22.00 Kwadrans literacki pt. Królowa i paź, obrazek ironiczny Wł. Perzyńskiego. 22.15 Muzyka taneczna. 22.55 Urząd. komun. Państw. Instytutu Met. oraz komunikat policyjny. 23.00 Muzyka taneczna.

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego

Zamawiam niniejszem abonament*) na „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski”, na listopad i grudzień 1932 r. i proszę należność — **Zł. 6.78** pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____ Poczta _____

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty **Zł. 6.78** tytułem prenumeraty *) „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski” za listopad i grudzień 1932 r. potw. erdzam.

_____ dnia _____

*) Niesostownie przekreślić.

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego

Zamawiam niniejszem abonament*) na „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski”, na miesiąc listopad 1932 r. i proszę należność — **Zł. 3.39** pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____ Poczta _____

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty **Zł. 3.39** tytułem prenumeraty *) „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski” za miesiąc listopad 1932 r. potwierdzam.

*) Niesostownie przekreślić.

Sport i Kultura Fizyczna

Nr. 32.

Nasz tygodniowy Dodatek Sportowy

Rok III.

Pojedynki mistrzów olimpijskich Kusociński i Walasiewiczówna zwyciężają

W sobotę na stadionie Legji odbyły się lekkoatletyczne zawody z udziałem Kusocińskiego, znakomitego Fina Iso-Hollo oraz Walasiewiczówny.

Zawody zgromadziły wielką liczbę, około 6 tysięcy publiczności. Rozpoczęły się punktualnie i zorganizowane były sprawnie. Przebieg naogół interesujący, a pojedynek Kusocińskiego z Finem wypadł niezwykle emocjonujący. Wręcz rewelacyjnie wypadła Walasiewiczówna, która na 100 mtr. uzyskała wynik 12,2 sek., biegnąc właściwie bez konkurencji i startując w drugim dniu po przybyciu do kraju, mając za sobą dwunastodniową podróż okrętem i nieprzespaną noc w wagonie kolejowym. Forma Walasiewiczówny jest nadzwyczajna. Na tle jej wyniku — błado wypadają narzekania naszych olimpijczyków na druzgoczący wpływ podróży okrętem na formę zawodniczą.

Pojedynek: Kusociński — Iso Hollo był gwóździem programu. Start obu rywali zapowiadał się tembardziej sensacyjnie, że prasa fińska zapowiadała porażkę Polaka. Tymczasem — zwyciężył Kusociński pewnie, trzymając w swoich rękach przez cały czas inicjatywę biegu.

Od startu prowadzi Kusociński. Do szóstego okrążenia — Iso Hollo zadawalna się drugim miejscem, depeżąc wytrwale Polakowi po piętach. Czas okrążeń: 1:05 sek., 1:06 sek., 1:09 sek., 1:08 sek., 1:12 sek. Na 1500 mtr. — 4 m. 10 sek. Na 2 klm. — 5:39 sek.

Na drugiej prostej szóstego okrążenia atakuje Finn i po krótkiej walce wychodzi na czoło. Czas szóstego okrążenia — 1:11 s. Na drugiej prostej siódmego okrążenia Iso Hollo niepodziewanie przyspiesza tempa i ucieka Polakowi o trzy metry. Już na wirażu Kusociński dochodzi, a na prostej — wychodzi na czoło.

W okrążeniu ósmym — Iso Hollo biegnie obok Kusocińskiego, usiłując minąć go. Kusociński nie puszcza. Na prostej Iso Hollo zawiązuje walkę. Tempo biegu wzrasta się gwałtownie. Z walki zwycięsko wychodzi Polak, odrywając się od Finna i przychodząc na metę o 12 metrów przed Iso Hollo. Czas zwycięsicy — 9:07,4 sek. Czas Finna — 9:09,4 sek.

Zaraz po biegu Iso Hollo podbiegł do Kusocińskiego, podał mu rękę, wieszając zwycięstwa. Publiczność przyjęła ten rycerski gest grzmiącymi oklaskami.

Należy zaznaczyć, że wchodzących na boisko obu wielkich biegaczy powitała orkiestra odegraniem hymnów fińskiego i polskiego.

Również hymnem narodowym powitana została Walasiewiczówna, której publiczność zgotowała długą owację. Startowała ona w konkurencji — Manteuflówny (AZS) oraz trzech mało znanych zawodniczek Legji, które korzystały z 10 mtr. wyrównania. Walasiewiczówna startowała w cudzych pantoflach, ponieważ jej własny sprzęt sportowy jeszcze

nie nadszedł do Warszawy. Mimo to a także mimo mokrej bieżni, zmęczenia podróży i braku odpowiedniej konkurencji — Walasiewiczówna wygrała łatwo, robiąc doskonały czas 12,2 sek. Drugie miejsce zajęła Manteuflówna 12,6 sek., 3) Nowakówna z Legji.

Pozostałe konkurencje dały wyniki następujące: 110 m. płotki: 1) Trojanowski I. 16,2 sek., 2) Twardowski (AZS) 16,8 s., sztafeta 4 razy 400 mtr.: 1) Legja — 3:45,8 sek., 2) AZS. Tyczka: — 1) Pławczyk 3 m. 50 cm. Dysk — 1) Kołuba (Leg.) 35,24 m., 2) Szydłowski (AZS) 35 m. 4 cm.

W biegu australijskim na 5 klm. zwyciężył Sochacki (Warsz.) w czasie 16 m. 52,8 sek., 2) Weyman (Sokół), 3) Książak (Warsz.), 4) Jurkowski (AZS).

Odroczenie zawodów lekkoatletycznych

Warszawa 17. 10. (PAT). Zapowiedziane na wczoraj lekkoatletyczne zawody w stolicy z udziałem Walasiewiczówny, Kusocińskiego i Isohollo nie odbyły się z powodu niepogody. Organizatorzy przenieśli zawody na wtorek na godzinę 15.

Pomorski Okręgowy Związek tenisa stołowego

Sezon 1932-33

Sezon letni na ukończeniu, za pasem sezon zimowy, a w sezonie tym największą popularnością cieszy się sport tenisa stołowego. Sport ten zyskał w ostatnich czasach poważne rzesze zwolenników, które jednakże nie mają odpowiednich miejsc do gry, nie mogą wykazać swych umiejętności, ani też podnieść poziomu gry.

Doceniając poważne znaczenie sportowe tej już dziś popularnej gry zwolennicy ping-pong powinni należeć do POZTS. Zbytecznym jest wskazywać korzyści z należenia do POZTS, członkowie Związku mogą brać udział w zawodach o mistrzostwo miast Pomorza i Polski, udział w których brać mogą tylko członkowie zrzeszeni.

POZTKS organizuje mistrzostwa jesienne w tenisie stołowym we wszystkich miastach Pomorza oraz Bydgoszczy, Włocławku i Inowrocławiu oraz W. M. Gdańsku. Wszyscy

członkowie zrzeszeni oraz uprawiający tę grę pokojową powinni brać udział i zgłosić się w terminie do 15 października. Na podstawie otrzymanych zgłoszeń zostanie opracowany szczegółowy plan rozgrywek, który podany zostanie do ogólnej wiadomości wraz z regulaminem zawodów. Nadmienić należy, że organizacja powyższych zawodów powierzona zostanie najruchliwшему klubowi w danej miejscowości.

Kluby biorące udział w rozgrywkach powinny nadesłać dane co do sprzętu i lokalu, którym klub dysponuje nie tylko celem przygotowania się do nadchodzących mistrzostw, lecz również dla celów propagandy.

Z chwilą rozszerzenia się Tenisa Stołowego zostaną zorganizowane podokręgi w Bydgoszczy, Grudziądzu, Starogardzie, Gdańsku, Włocławku i Brodnicy.

Mecze ligowe

LKS. — Cracovia 4:1

Łódź 17. 10. (PAT). W niedzielę odbył się mecz ligowy pomiędzy drużyną Cracovii i LKS. Mecz zakończył się sensacyjnym zwycięstwem LKS w stosunku 4:1 (1:1)

Garbarnia — Polonja 6:1

Kraków 17. 10. (PAT). W niedzielę na boisku Garbarni odbył się mecz ligowy pomiędzy Garbarnią i Polonją. Mecz zakończył się porażką Polonji 1:6 (1:3).

Warta — Pogoń 4:1.

Poznań 17. 10. (PAT). Rozegrany w Poznaniu mecz pomiędzy pretendenciami do mistrzostwa ligi Pogoń i Warta zakończył się klęską Pogoni w stosunku 1:4 (1:1). Zawody prowadzone w ostrem tempie.

Czarni — Wisła 2:2.

Lwów 17. 10. (PAT). W meczu o mistrzostwo Ligi Czarni wywalczyli wynik remisowy 2:2 (1:1) z krakowską Wisłą.

Ruch — Legja 1:0.

Katowice 17. 10. (PAT). W Wielkich Hajdukach odbył się w niedzielę ostatni mecz ligowy na Śląsku pomiędzy Ruchem i Legją z wynikiem 1:0 (1:0) na korzyść Ruchu. Podczas zderzenia się Zarzyckiego z Nawrotem, Zarzycki upadł i złamał sobie rękę. Z tego powodu Ruch grał przez cały czas w dziesiątkę.

Warszawianka — 22 p. p. 2:2

Warszawa 17. 10. (PAT) Na boisku Legji odbył się mecz Warszawianki przeciwko 22 pp. w złych warunkach atmosferycznych gdyż padał deszcz i boisko było mokre. Mecz zakończył się wynikiem remisowym 2:2 (2:2).

Mecze o wejście do Ligi

Legja (Poznań) — 1 pp. Leg. 1:0

Wilno 17. 10. (PAT) W meczu o wejście do Ligi Legja poznańska pokonała 1 pp. Legionów Wilno 1:0 (1:0).

Podgórz — Polonja (Przemyśl) 1:0

Kraków 17. 10. (PAT). Na boisku Cracovii odbył się w niedzielę mecz piłki nożnej o wejście do Ligi pomiędzy krakowskim Podgórzem i Polonją z Przemyśla. Zwyciężył Podgórz.

Jak organizują Włosi piłkarskie mistrzostwa Europy?

Jak już donosiliśmy mistrzostwa piłkarskie Europy w roku 1934 organizować będzie Italia uzyskawszy mandat od międzynarodowego zw. piłki nożnej Program rozgrywek przedstawia się następująco: w roku 1933 rozpoczyna się mecze eliminacyjne, które mają wyłonić szesnaście państw wchodzących do rundy finałowej. Rozgrywki w tej rundzie odbywać się będą już w Italji.

Szesnaście drużyn walczy znowu w czterech rundach systemem pucharowym, poczem nastąpią ćwierć, pół finały, oraz finał. Mecz finałowy rozegrany będzie w Rzymie.

Niemcy o boksie polskim

„Essener Allgemeine Zeitung” zamieszcza obszerny artykuł o boksie polskim. Dziennik podaje historję rozwoju sportu bokserskiego w Polsce, charakteryzuje zawodników polskich i podkreśla szybki stosunkowo rozwój tego sportu, który potrafił sobie zdobyć uznanie zagranicą. Artykuł podkreśla, że Niemcy zachodnie nie miały dotąd sposobności bliżej zetknąć się ze sportem polskim.

Pierwsze zawody strzeleckie nauczycieli

Warszawa 17. 10. (PAT). W niedzielę nauczycielstwo polskie w stolicy przeżyło doniosłą chwilę z racji inauguracji pierwszego klubu Strzeleckiego i rozegrania pierwszych zawodów strzeleckich. Na inauguracji był obecny kurator Pytlakowski, pułk. Święcki, przedstawiciele prasy. Do zawodów stanęło 46 zawodników. W konkurencji A zwyciężył Górski 184 pkt. na 200 możliwych. W konkurencji B zwyciężył Korb 361 pkt. na 400 możliwych.

O P. O. S. w klubach sportowych

Referat Sportowy Polskiego Radja wysunął projekt organizowania przy klubach sportowych specjalnych sekcji Państwowej Odznaki Sportowej. W sekcjach tych za niewielką opłatą mogliby trenować i przygotowywać się do POS — wszyscy chętni, niebędący członkami klubów sportowych. Inicjatywa zdobyła sobie uznanie. Pierwszą sekcję POS stworzył KS. Warszawianka. Sekcja rozpocznie wkrótce na stadionie Legji treningi w konkurencjach lekkoatletycznych — w poniedziałki, środy i piątki. Treningi prowadzić będą znani instruktorzy i lekkoatleci Warszawianki.

Treningi odbywają się zupełnie bezpłatnie. Zapisy przyjmuje sekretarjat Klubu, Wawelska róg Uniwersyteckiej, codziennie w godzinach od 16 do 18.

Zmiany w reprezentacji bokserskiej Niemiec na mecz z Polską

W niemieckiej reprezentacji bokserskiej, wystawionej na mecz z Polską w dniu 13 listopada br. w Dortmundzie, zaszły ostatnio zmiany. — Monachijczyk Schleinkofer walczyć będzie w wadze piórkowej zamiast Jakubowskiego. W wadze średniej wystąpi Stratmann.

Z wyjątkiem Kartza i Campe wystawiają Niemcy przeciwko Polsce swój pełny skład olimpijski, a więc drużynę najsilniejszą. Skład Niemiec przedstawia się obecnie następująco: od wagi muszej do ciężkiej: Spannagel, Zigliarski, Schleinkofer, Schmedes, Stratmann, Bernloehr, Berger i Kohlhaas.

Robotnicze Mistrzostwa Europy

Rozpoczęte już zostały rozgrywki piłkarskie o robotnicze mistrzostwo Europy na rok 1932 — 1933 W rozgrywkach bierze udział wiele państw europejskich, podzielonych na parę grup Polska należy do grupy, w której znajdują się najsilniejsze zespoły piłkarskie, a mianowicie: Niemcy, Austria, Czechosłowacja i Węgry. Dotychczas w grupie powyższej rozegrano dwa mecze, przyczem stan tabeli przedstawia się obecnie następująco:

- 1) Niemcy 2 gry 2 pkt. stosunek bramek 4:1
 - 2) Austria 1 grę 2 pkt. stosunek bramek 0:4
 - 3) Czechosłowacja 1 gra 0 pkt. stosunek 0:4
- Polska i Węgry jeszcze nie walczyły. Pierwszym przeciwnikiem Polski mają być Niemcy przytem mecz odbędzie się w Polsce w terminie, który zostanie wkrótce wyznaczony.

Polscy kolarze w Francji

W wyścigach rowerowych „Grand Prix” w Dechy dobrze odznaczyli się Polacy — Bielawski, Michała i Krajewski zajmując wśród licznych rywali Francuzów miejsca: dziewiąte, dziesiąte i jedenaste.

W Poznaniu gościł hokeiści wrocławscy

Poznań 17. 10. (PAT). W niedzielę odbył się mecz hokejowy na trawie pomiędzy drużyną wrocławską Stadion a mistrzem Poznania Czarnymi. Zwyciężył Wrocław 3:1 (0:0)

Mistrzostwa narciarskie F. I. S.

Międzynarodowe zawody narciarskie, organizowane z polecenia Międzynarodowego Zw. Narciarskiego odbędą się w roku 1933 w dniach 7 do 12 lutego w Innsbrucku.

Program zawodów obejmuje konkurencje następujące: bieg sztafetowy na 40 klm. bieg, zjazdowy pań i panów na torze 1000 m, kombinacja na 18 klm., slalom dla pań, slalom dla panów, konkurs skoków, bieg na 50 klm.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,25 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1,50 zł
na drugiej i trzeciej stronie 1 zł — w tekście . . . 0,60 zł
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersze mm na stronie 7-lamowej . . . 15 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . 10 fen.
Przy sądownym śledzeniu należności rabat upadu. Dla wszelkich spraw spornych właściwe są Sady w Toruniu. Za terminowy druk przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Stowaackiego 19/21
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Dobrostański Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wilhelm Grlmsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Redaktor odpowiaz. na Gdynię Wiktor Mielnikow Gdynia, Świętojańska
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Władysław Kawakowski Inowrocław, Rynek 25.
Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz, Jędrzej Stanczyk, Rynek 10/11.
Za ogłoszenia odpowiaz. administracja
Wydawnictwo: „Dziennik Pomorski”, „Dziennik Bydgoski”, „Gazeta Morska”, „Dziennik Grudziądzki”, „Dziennik Kassubski”, „Dziennik Kutowski”
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi
w ekpedycji miejscowych agencji . . . 3 — zł
z odnośnieniem do domu w Toruniu . . . 3,40 zł
za pocztę z odnośnieniem . . . 3,36 zł
pośt opaską . . . 4,50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . 2,50 gd przez chłopca . . . 2,30 zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd . . . 7.— zł
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma
PRENUMERATA „DNIA KUJAWSKIEGO” miesięcznie w admini stracji 2,70 zł — na pocztach już z odnośnieniem kwartalnie 9,27 zł miesięcznie 3,09 zł